

Utredning om hur köks- och städtjänsterna organiseras framöver inom Österbottens välfärdsområde

Selvitys Pohjanmaan hyvinvointialueen ruoka- ja siivouspalvelujen järjestämisestä jatkossa

Maria Liukkonen ja Niklas Teir
Maria Liukkonen ja Niklas Teir

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Principerna för fördelningen av besparingsmålen

- Inhouse-bolagens avsevärdaste jämförbara helheter har beaktats: hem- och boendeservicen, sjukhusservicen, social- och hälsocentraltjänsterna, psykosociala servicen.
  - Dessa tjänster täcker ca 70 % av städtjänsterna och ca 80 % av mattjänsterna.
- Ingen fördelning gjordes mellan mat- och städtjänsterna
- Utfallet av priserna på konkurrensutsättningarna som användes i konsultrapporten användes även i utredningsarbetet som riktpolis för konkurrensutsättningen.

Säästötavoitteen jakoperusteet

- Huomioitiin in-house-yhtiöiden merkittävimmät kokonaisuudet, jotka ovat vertailukelpoisia: koti- ja asumispalvelut, sairaalapalvelut, sosiaali- ja terveystyöpalvelut, psykososiaaliset palvelut.
  - Nämä palvelut kattavat n. 70 % siivouspalveluista ja n. 80 % ruokapalveluista.
- ruoka- tai siivouspalveluiden kesken jakoa ei tehty
- Käytettiin konsulttiraportissa käytettyjen toteutuneiden kilpailutusten hintoja, jotka olivat myös selvitystyössä kilpailutukselle asetettuja tavoitehintoja.

De sammanräknade besparingarna som bolagen framfört

- Effektivisering av verksamheten, ca 4 milj.€
- Osäkra besparingar, ca 0,4 milj.€
  - Två av bolagen har liknande besparingar
  - Framställningar förknippade med servicenivån eller -kvaliteten
- Identifierade, potentiella tilläggsbesparingar som kan uppnås genom välfärdsområdets egna åtgärder och genom förenhetligandet av servicenivån, 0,9 milj.€

Yhtiöiden esittämät säästöt yhteensä

- Toiminnan tehostaminen n. 4 milj.€
- Epävarmoja säästöjä n. 0,4 milj.€
  - Kahdella yhtiöllä samankaltaisia säästöjä
  - Palveluntasoon tai laatuun liittyvä esitys
- Tunnistettu potentiaalisia lisäsäästöjä hyvinvointialueen omilla toimilla ja palveluiden tason yhtenäistämisellä 0,9 milj.€

De sammanräknade besparingarna som bolagen framfört

Yhtiöiden esittämät säästöt yhteensä

Vuosi År						
TEESE BOTNIA	2025	2026	2027		yhteensä Totalt	
Teese Botnia yhteensä/ totalt		1 771 000	491 000		2 262 000	
Tehostamistoimenpiteiden tavoitetaso effektiveringsåtgärders målnivå		2 500 000	1 020 000		3 520 000	
STÖD BOTNIA TUKI	2025	2026	2027		yhteensä totalt	
Stöd Botnia Tuki yhteensä / totalt	384 600	737 200			1 121 800	
Tehostamistoimenpiteiden tavoitetaso effektiveringsåtgärders målnivå		640 000	280000		920 000	
						osäkerheter
ALERTE	2025	2026	2027		yhteensä Totalt	epävarmuuksia
Alerte Yhteensä / totalt		737 000	270 000		1 007 000	400 000
Tehostamistoimenpiteiden tavoitetaso effektiveringsåtgärders målnivå		460 000	200 000		660 000	
	2025	2026	2027		yhteensä Totalt	
Esitykset yhteensä / förslad totalt	384 600	3 245 200	761 000		4 390 800	4 007 800
Tehostamistoimenpiteiden tavoitetaso effektiveringsåtgärders målnivå		3 600 000	1 500 000		5 100 000	

Välfärdsområdets tilläggsbesparingar

- Omvärdering av städdimensioneringen för utrymmen som inte används i vårdarbetet
- Hyrestextilier som minskar på arbetet i anstaltsvården (samarbete Provina)
- Semesterstängningar, enheter som dras in och flyttar-> delges serviceproducenterna tidigare
- Objekt där maten ännu tillreds själv -> överförs till bolagen
- Centralisering av livsmedelsanskaffningar och gallring av inköp
- Tillståndsförfarande för beställning av tilläggstjänster

Hyvinvointialueen lisäsäästöt

- Ei hoidollisten tilojen siivousmitoituksen uudelleenarviointi
- Laitoshuollon työtä vähentävät vuodetekstiilit (yhteistyö Provina)
- Lomasulut, yksiköiden loppuminen ja muutot -> aiemmin tiedoksi palveluntuottajalle
- Kohteet joissa ruoka valmistetaan vielä itse -> siirto yhtiöille
- Elintarvikehankintojen keskittäminen ja ostojen karsiminen
- Lisäpalveluiden tilaamiselle lupa menettely

Ohjausryhmän arvio kolmesta toimintamallista

Siirto omaksi toiminnaksi

Haasteet

- Hallinnollinen rakenne, järjestelmät (siivousmitoitus ja ruokapalveluiden tuotannonohjausjärjestelmää) ruokareseptit ja ruokalistat puuttuvat
- n. 500. henkilöä liikkeenluovutuksella hyvinvointialueella, henkilöstö tulisi noudattamaan HYVTES ->menetetään osan in-house-yhtiöiden valitseman edullisemman työehtosopimuksen vaikutuksesta
- Toiminnan ja henkilöstön siirron valmistelu, organisoiminen ja toiminnan käynnistäminen arvioidaan noin vuoden mittaiseksi projektiksi ja tämä aika on poissa toiminnan tehostamisesta, jonka tulisi tuoda säästöjä palveluista jo vuosien 2025 ja 2026 aikana.
- Tarve ostaa Teese Botnialta ja Alertelta kuljetuspalveluita, asunnon muutostöiden suunnittelua ja toteutukset jatkuu. Lisäksi ostetaan hankintapalveluita Teese Botnialta

Edut:

- Joustavampi yhteistyö hoivan kanssa ->kaikki saman työnantajan työntekijöitä,
- HR- ja taloushallinnon palvelut hyvinvointialueen nykyisistä palveluista.
- Huoltovarmuuden näkökulmasta hyvinvointialueen sisäiset viestintäkanavat, ei irrallisia prosesseja.

Styrgruppens utvärdering av de tre verksamhetsmodellerna

Verksamheten övertas i egen regi

Utmaningar

- Förvaltningsstrukturen, systemen (städdimensioneringen och produktionsstyrningen av mattjänsterna), avsaknaden av matrecept och matlistor.
- Överföring av ca 500 anställda till välfärdsområdet genom överlåtelse av rörelse, varvid VÄLKA skulle tillämpas på dem -> en del av den effekt som det förmånligare kollektivavtalet som inhouse-bolagen valt går förlorad.
- Beredningen av överföringen av verksamheten och personalen samt starten av verksamheten uppskattas ta cirka ett år i anspråk, under vilket den verksamhetseffektivisering som borde skapa inbesparingar i servicen redan år 2025 och år 2026 går förlorad.
- Behov av att köpa transporttjänster av Teese Botnia och Alerte, planeringen och genomförandet av ändringsarbetena fortsätter. Dessutom köper man upphandlingstjänster av Teese Botnia.

Fördelar:

- Smidigare samarbete med omsorgen -> alla anställda hos samma arbetsgivare.
- HR- och ekonomiförvaltningsservicen via välfärdsområdets nuvarande service.
- Beträktat från ett försörjningsberedskapsperspektiv finns det inga lösryckta processer i och med välfärdsområdets interna kommunikationskanaler.

Ohjausryhmän arvio kolmesta toimintamallista

Jatketaan kolmella in-house-yhtiöllä

Haasteet:

- Yhtiöiden esityksistä löytyi suoria säästöjä 4 milj. € + epävarmoja säästöjä 0,4 milj. €
- Esitetyt säästöt/ toimet saatava toteutukseen välittömästi, lain sallimissa rajoissa (yhteistoimintamenettely)
- Mittareiden ja säästöjen seuranta -> yhteinen ohjausryhmä
- hyvinvointialueen palvelualueiden palvelunkuvausten ja palvelun laadun tasot tulee määritellä yhteneväisiksi kaikkien in-house-yhtiöiden palveluissa.

Edut:

- hyvinvointialueen palvelualueiden palvelunkuvausten ja palvelun laadun tasot määritellään yhteneväisiksi kaikkien in-house-yhtiöiden palveluissa
- Hyvinvointialueen omia säästöjä saavutettavissa hallitulla laatutasoon puuttumiselle 0,9 milj.€
- Toiminnan tehostaminen aloitetaan välittömästi
- Huoltovarmuuden näkökulmasta Vaasan ja Pietarsaaren-alueen yhtiöiden laajempi henkilöstö- ja keittiöverkosto turvaa palvelut poikkeustilanteissa
- Muutoksen eivät aiheuta isoja poikkeamia ydintoiminnassa kun palveluntuottaja ei vaihdu

Styrgruppens utvärdering av de tre verksamhetsmodellerna **Verksamheten fortsätter tillhandahållas av tre inhouse-bolag**

Utmaningar:

- Bolagens framställningar inrymmer direkta besparingar på 4 milj. € + osäkra besparingar på 0,4 milj. €
- De framställda besparingarna/åtgärderna måste kunna omsättas i praktiken omedelbart, inom lagens ramar (samarbetsförfarande)
- Uppföljningen av mätarna och besparingarna -> gemensam styrgrupp
- Servicenivåerna och servicekvaliteten inom välfärdsområdets serviceområden måste förenhetligas i all service som tillhandahålls av inhouse-bolagen.

Fördelar:

- Servicenivåerna och servicekvaliteten inom välfärdsområdets serviceområden förenhetligas i all service som tillhandahålls av inhouse-bolagen.
- Välfärdsområdets egna besparingar kan uppnås genom behärskade åtgärder i kvalitetsnivån, 0,9 milj. €
- Effektiveringen av verksamheten påbörjas omedelbart
- Beträktat från ett försörjningsberedskapsperspektiv tryggar det mer omfattande personal- och köksnätverket hos bolagen i Vasa- och Jakobstadstrakten servicen i undantagssituationer
- Förändringarna orsakar inga stora avvikelser i kärnverksamheten i och med att serviceproducenten inte byts

Ohjausryhmän arvio kolmesta toimintamallista

Kilpailutus

Haasteet:

- Onnistuneen ja optimaalisen kilpailutuksen toteuttamisen sekä hallitun haltuunoton osalta on todettu hyvinvointialueen omassa toiminnassa merkittäviä puutteita:
  - Hyvinvointialueen yksiköiden välillä eroja palvelutasoissa, palvelunkuvaukset puuttuvat, palveluiden "osto-osaaminen" ei ole riittävällä tasolla sekä liian suppeat resurssit.
- Yllä olevien puutteiden johdosta ei voida varmuudella esittää, että kilpailutus tulisi onnistumaan odotetulle tasolle. Todennäköiset palvelutasopoikkeamat tulevat vaikuttamaan suoraan ydintoimintaan ja haltuunotto pitkittyy.
- Lisäksi on odotettavissa merkittäviä vaikutuksia palveluihin kilpailutuksen valmistelun- ja toiminnan luovutuksen sekä haltuunoton aikana. Kokonaisuudessaan tähän on arvioitu kuluvan aikaan 1-1,5 vuotta.
- In-house-yhtiöt nostivat tapaamisessa omasta toiminnasta esille epävarmuuden taata palvelutuotanto ja palvelutaso ylimenokauden aikana.
- Huoltovarmuuden turvaamisen epävarmuus

Edut:

- Suurin säästöpotentiaali

Styrgruppens utvärdering av de tre verksamhetsmodellerna

Konkurrensutsättning

Utmaningar:

- Avsevärda brister har konstaterats i välfärdsområdets egen verksamhet med tanke på genomförandet av en framgångsrik och optimal konkurrensutsättning samt med tanke på ett behärskat besittningstagande:
  - Variationer i servicenivån inom välfärdsområdets enheter, servicebeskrivningar saknas, kompetensen att köpa tjänster är inte tillräcklig, dessutom är resurserna för begränsade.
- Med anledning av ovanstående brister kan man inte med säkerhet säga att en konkurrensutsättning kan genomföras på krävd nivå. Avvikelserna i servicenivån skulle förmodligen direkt påverka kärnverksamheten, samtidigt som besittningstagandet skulle dra ut på tiden.
- Dessutom är det sannolikt att servicen under beredningen av konkurrensutsättningen samt under överföringen och besittningstagandet av verksamheten skulle drabbas av avsevärda konsekvenser. Det här uppskattas i sin helhet ta 1–1,5 år i anspråk.
- Inhouse-bolagen lyfte i samband med mötet fram en osäkerhetsfaktor som anknyter till tryggheten av serviceproduktionen och servicekvaliteten under övergångsperioden.
- Tryggheten av försörjningsberedskapen är förknippad med en osäkerhetsfaktor

Fördelar:

- Största inbesparingspotentialen

Välmaende genom livet. Hyvinvointia läpi elämän.

Maria Liukkonen ja Niklas Teir

Maria Liukkonen ja Niklas Teir

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue